

V Bruseli 12. decembra 2022
(OR. en)

15946/22

MOG 140
COPS 609
CFSP/PESC 1707
COHAFA 120
RELEX 1720
YEMEN 2

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od: Generálny sekretariát Rady
Komu: Delegácie
Predmet: Závěry Rady o Jemene

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o Jemene, ktoré Rada prijala na svojom zasadnutí 12. decembra 2022.

ZÁVERY RADY O JEMENE

1. Pripomínajúc predchádzajúce závery Rady o Jemene z rokov 2018 a 2019 EÚ pozorne a s veľkým znepokojením sleduje vývoj v krajine a pretrvávajúcu patovú politickú situáciu. Od posledných záverov Rady sa spolupráca EÚ s Jemenom rozšírila i prehĺbila. EÚ a jej inštitúcie zohrávajú kľúčovú úlohu v medzinárodnej podpore mierového úsilia OSN, ako aj v humanitárnej oblasti.
2. EÚ opätovne potvrdzuje svoju principiálnu podporu jednoty, zvrchovanosti, nezávislosti a územnej celistvosti Jemenu, ako aj mierovému úsiliu OSN a osobitnému vyslancovi OSN Hansovi Grundbergovi (UNSE) v jeho sprostredkovateľskom úsilí. Súčasťou tejto podpory je aj úzka koordinácia medzi osobitným vyslancom OSN, inštitúciami EÚ a členskými štátmi EÚ. Vplyv angažovanosti EÚ sa ďalej posilňuje zastúpením v kľúčových medzinárodných formátoch týkajúcich sa Jemenu a spoluprácou s hlavnými regionálnymi a medzinárodnými partnermi. EÚ podporuje predsedu prezidentskej rady Rašada al-Alimiho a jednotu tejto rady.
3. Pripomínajúc závery Rady týkajúce sa spoločného oznámenia o strategickom partnerstve s krajinami Perzského zálivu z 20. júna 2022¹ EÚ potvrdzuje význam Jemenu v kontexte budovania strategického partnerstva s krajinami v regióne Perzského zálivu, a to aj v oblastiach globálnych humanitárnych a rozvojových potrieb a globálnych a regionálnych bezpečnostných výziev. Podpora mieru a stability vrátane námornej bezpečnosti a dosiahnutie deeskalácie napätia v širšom regióne Perzského zálivu sú prioritami Európskej únie. EÚ znova potvrdzuje svoju ambíciu zapojiť sa do prehĺbeného dialógu a koordinácie s regionálnymi aktérmi s cieľom podporiť regionálnu bezpečnosť a stabilitu. Vzhľadom na vplyv jemenského konfliktu na regionálnu bezpečnosť a stabilitu EÚ vyzýva medzinárodných a regionálnych aktérov, aby konštruktívne spolupracovali s jemenskými stranami, a oceňuje snahu Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive (GCC) a susedných krajín o podporu mierového úsilia v Jemene.

¹ JOIN(2022) 13 final, uverejnené 18. mája 2022.

4. Angažovanosť EÚ vo vzťahu k Jemenu je prepojená s kľúčovými záujmami a záväzkami EÚ, medzi ktoré okrem iného patria: podpora mieru a medzinárodného poriadku založeného na pravidlách; humanitárny imperatív podporiť jemenský ľud; vykonávanie programu zameraného na ženy, mier a bezpečnosť na celom svete; dôležitosť Jemenu pre kľúčové námorné zásobovacie trasy, pokiaľ ide o energiu a iné komodity, cieľ zaistiť bezpečnosť a stabilitu v oblasti Perzského zálivu, ako aj Červeného mora a Afrického rohu; a potreba zabrániť ďalšiemu šíreniu teroristických organizácií.
5. EÚ zdôrazňuje, že pri podpore jemenského ľudu je potrebné zohľadniť humanitárny imperatív. Medzinárodná reakcia je naďalej do značnej miery podfinancovaná, a to sa týka aj poskytovania humanitárnej pomoci a podpory rozvoja v Jemene. EÚ je tiež odhodlaná zvýšiť rozvojovú pomoc v súlade s mierovým procesom a ďalej prispievať k obnove jemenského hospodárstva, keď sa dosiahne trvalé politické riešenie konfliktu. Zásadný význam bude mať posilnenie zamerania na ženy a dievčatá.
6. EÚ opätovne potvrdzuje svoje odhodlanie podporovať mierový proces pod vedením OSN a inkluzívne urovanie. V roku 2022 vznikla nádej, že sa na základe prímeria dohodnutého osobitným vyslancom OSN začne mierový proces. EÚ vyjadruje poľutovanie nad tým, že k tomu ešte nedošlo. EÚ oceňuje konštruktívny prístup jemenskej vlády počas prímeria a pokračujúce úsilie regionálnych aktérov, najmä Saudskej Arábie a Ománu, o predĺženie prímeria. EÚ opätovne potvrdzuje svoju dôraznú podporu osobitnému vyslancovi OSN Hansovi Grundbergovi a vyzýva zúčastnené strany, aby s ním naďalej konštruktívne spolupracovali. Aby sa dosiahlo spravodlivé a inkluzívne urovanie konfliktu v Jemene, je potrebné vyvinúť úsilie o udržateľné prímerie a podporiť návrhy osobitného vyslanca OSN na trojúrovňový rámcový proces (politický, bezpečnostný a hospodársky), pričom by sa mala zabezpečiť zmysluplná a rovnocenná politická participácia žien v plnej miere na všetkých úrovniach. Podpora EÚ je založená na integrovanom prístupe, ktorý zahŕňa všetky aspekty a zameriava sa na podporu a koordináciu mediácie, ako aj na iniciatívy v oblasti dialógu a prímeria.

7. EÚ naliehavo vyzýva húthíov, aby upustili od maximalistických pozícií a konštruktívne spolupracovali s osobitným vyslancom OSN, a zdôrazňuje, že je dôležité obnoviť a ďalej rozširovať prímerie, ako aj zachovať a rozšíriť všetky sprievodné opatrenia vrátane opätovného otvorenia ciest v Taeze a iných gubernorátoch, umožnenia prepravy paliva do prístavu Hudajdá a komerčných letov do mesta Saná a z neho.
8. EÚ je znepokojená, že prímerie, na ktorom sa strany dohodli 2. apríla 2022, uplynulo 2. októbra. Dôrazne tiež odsúdila opakované dronové útoky húthíov na prístavnú infraštruktúru v Jemene, ktoré sa začali útokom na prístav al-Dabba 21. októbra, a naliehavo vyzýva najmä húthíov, aby rešpektovali výzvu osobitného vyslanca OSN a zachovali pokoj a zdržanlivosť počas pokračujúcich rokovaní o obnovení a predĺžení prímeria. Všetky útoky sa musia zastaviť. Útoky alebo hrozby útokov na civilnú infraštruktúru, ako sú zariadenia ropných spoločností a komerčná lodná doprava v regióne, sú neprijateľné, a to aj vzhľadom na dôležitosť námornej bezpečnosti. Osobitný vyslanec OSN, ktorý reprezentuje medzinárodné spoločenstvo v otázkach mieru a bezpečnosti, označil útok z 21. októbra za teroristický útok. EÚ opätovne vyjadruje znepokojenie nad šírením sofistikovaných technológií zameraných na riadené strely a drony v tomto regióne.
9. EÚ bude naďalej podporovať medzinárodnú pracovnú skupinu pre ukončenie nepriateľských aktov, ktorá združuje OSN, členské štáty EÚ, USA a ďalších medzinárodných partnerov, ako aj koordinačný mechanizmus pre mediačných aktérov úrovne Track II, ktorý požaduje osobitný vyslanec OSN. Je zásadne dôležité podporovať plnú, zmysluplnú a rovnocennú politickú účasť žien na všetkých úrovniach na účely inkluzívnych rokovaní so zapojením všetkých dotknutých strán vrátane občianskej spoločnosti, žien a mládeže.
10. EÚ je odhodlaná podporovať územnú celistvosť Jemenu a uznáva potrebu inkluzívneho riešenia, podporuje úsilie predsedu prezidentskej rady al-Alimiho a vyzýva všetky strany vrátane Južnej prechodnej rady, aby uznali zásadný význam jednoty prezidentskej rady pre trvalý mier v Jemene.
11. V širšom kontexte EÚ privítala hlasovania Jemenu na Valnom zhromaždení OSN za odsúdenie agresie Ruska voči Ukrajine a zdôraznila, že je dôležité, aby Jemen i naďalej na multilaterálnych fórach podporoval územnú celistvosť Ukrajiny a ochranu medzinárodného poriadku založeného na pravidlách.

12. EÚ vyzýva účastníkov konfliktu, aby sa zdržali akýchkoľvek násilností a plne dodržiavali medzinárodné humanitárne právo. EÚ naliehavo vyzýva zúčastnené strany, aby prepustili deti zverbované ozbrojenými silami a aby spolupracovali s OSN a inými humanitárnymi organizáciami pri ich opätovnom začlenení do pôvodných komunít. Strany musia zabezpečiť plnú a riadnu ochranu civilistov, najmä žien a detí a osôb patriacich k menšinám vrátane náboženských menšín, ako aj migrantov, žiadateľov o azyl, vnútorne vysídlených osôb a utečencov v Jemene.
13. EÚ je naďalej mimoriadne znepokojená katastrofickou humanitárnou situáciou v Jemene, v ktorom viac ako 70 % obyvateľstva potrebuje humanitárnu pomoc a viac ako polovica obyvateľstva čelí akútnej potravinovej neistote. EÚ vyzýva zúčastnené strany, aby zabezpečili, že sa ku všetkým ľuďom, ktorí to potrebujú, vrátane osôb so zdravotným postihnutím, v plnej miere, bezpečne, rýchlo a neobmedzene dostane humanitárny tovar a pracovníci, a to bez diskriminácie, a vo všetkých postihnutých gubernorátoch. EÚ vyzýva na okamžité zrušenie hlavných administratívnych a byrokratických obmedzení v celej krajine, ktoré obmedzujú prístup humanitárnej pomoci a rozvojové činnosti, ako aj na prepustenie súčasného a bývalého medzinárodného a miestneho personálu humanitárnych organizácií. Ďalšie obmedzenia, ako napríklad tzv. mahram, ktorý uvalili najmä húthíovia na humanitárne pracovníčky, sú neprijateľné.
14. EÚ je znepokojená účinkami agresie Ruska voči Ukrajine na Jemen, pokiaľ ide o potravinovú bezpečnosť, a hľadá riešenia ako zmierniť vplyv tejto vojny na integritu potravinových dodávateľských reťazcov a globálnu výrobnú kapacitu. Napriek tomu, že v Európe v dôsledku ruskej útočnej vojny proti Ukrajine vznikli nové humanitárne potreby, EÚ zvýši svoju humanitárnu podporu Jemenu na roky 2022 a 2023. EÚ od začiatku konfliktu v Jemene prispela pomocou vo výške viac ako 1,3 miliardy EUR a zúfalá humanitárna situácia v krajine ju naďalej znepokojuje.
15. EÚ opätovne vyzýva všetkých darcov, aby finančnú podporu poskytovali prostredníctvom multilaterálneho humanitárneho systému, čím sa zabezpečí dobrá koordinácia a vyššia efektívnosť humanitárnej a rozvojovej činnosti. EÚ plne podporuje úlohu a prítomnosť OSN, a tiež ďalších humanitárnych a rozvojových organizácií, ako aj ich pôsobenie vo všetkých častiach krajiny.

16. Jeden z hlavných faktorov ovplyvňujúcich aktuálne humanitárne potreby v Jemene je stav hospodárstva, ku ktorému sa musí pristupovať štrukturálne a z dlhodobej perspektívy. EÚ vyzýva zúčastnené strany a vnútroštátnych, regionálnych a medzinárodných aktérov, aby riešili zúfalú situáciu v Jemene, a je naďalej pripravená a odhodlaná podporovať hospodárske aspekty mierového úsilia a dlhodobej obnovy.
17. EÚ zdôrazňuje, že je potrebné pokračovať v nezávislom a nestrannom monitorovaní ľudských práv a dokumentovaní ich závažných porušení a plne začleniť vyvodzovanie zodpovednosti a spravodlivosť v prechodnom období do mierového procesu, pričom pripomína kľúčovú úlohu žien. Vyzýva jemenské strany, krajiny v regióne a širšie medzinárodné spoločenstvo, aby sa naďalej venovali tejto otázke a pokračovali v skúmaní možností vytvorenia nezávislého mechanizmu, ktorý by zabránil tomu, aby porušovanie a zneužívanie ľudských práv ostávalo bez trestu, s cieľom predísť ďalšiemu utrpeniu jemenského ľudu. EÚ vyzýva zúčastnené strany, aby predchádzali sexuálnemu násiliu súvisiacemu s konfliktmi a prijali záväzky, že vyvodlia zodpovednosť voči páchatelom.
18. EÚ vyzýva všetkých aktérov, najmä húthíov, aby prepustili unesené osoby a všetky osoby, ktoré sú zadržované nezákonne alebo svojvoľne. Musí sa prestať s mučením, sexuálnym a rodovo motivovaným násilím, a to aj voči obhajcom ľudských práv a novinárom. EÚ tiež apeluje na jemenskú vládu a húthíov, aby pokračovali vo výmenách väzňov.
19. EÚ opätovne potvrdzuje svoju plnú podporu mechanizmu OSN pre overovanie a inšpekcie v Jemene (UNVIM), bude pokračovať vo svojich finančných príspevkoch a nabáda aj ďalších darcov, aby ho podporili. EÚ vyzýva jemenskú vládu a koalíciu, aby podporili mechanizmus UNVIM pri vykonávaní jeho operatívnych inšpekčných a overovacích činností v meste Hudajda, v Jeddahu a v prístave kráľa Abdullaha.
20. EÚ víta, že sa zabezpečili primerané finančné prostriedky na začatie fázy 1, pokiaľ ide o riešenie rizík, ktoré predstavuje tanker FSO SAFER. EÚ podporuje snahy pod vedením OSN, aby sa zrealizovalo dohodnuté riešenie. EÚ naliehavo vyzýva Organizáciu Spojených národov, aby zintenzívnila svoje úsilie o vykonanie tohto plánu. Kým sa tak nestane, malo by sa náležite zvážiť aj plánovanie pre prípad nepredvídaných udalostí pre prípady úniku, požiaru alebo výbuchu, keďže environmentálne riziká môžu mať katastrofálne následky.

21. Námorná bezpečnosť má výrazný vplyv na medzinárodný námorný obchod. EÚ je pripravená zintenzívniť svoje úsilie o budovanie dôvery a podporu námornej bezpečnosti a ochrany v širšom regióne Perzského zálivu a Červeného mora. Príspeje k tomu operácia EUNAVFOR Atalanta a vykonávanie koncepcie koordinovanej námornej prítomnosti v severozápadnom Indickom oceáne, ako aj posilnená spolupráca a koordinácia s prebiehajúcou iniciatívou pod európskym vedením zameranou na informovanosť o námornej situácii v Hormuzskom prielive (EMASoH), ktoré sa navzájom dopĺňajú.
-